

avtorski register in stvarno kazalo. Vsa poglavja dopolnjujejo številne instruktivne in didaktično dobro izbrane skice, diagrami in fotografije obdelovanih geoloških značilnosti, kar še povečuje vrednost knjige kot učbenika.

Delo je pisano zgoščeno, jasno, razumljivo in pregledno, snovno zelo smotno razporejeno in dobro povezano, brez vrzeli, čeprav so ga napisali štirje avtorji. Knjiga bo odličen učbenik študentom geologije, pa tudi geografije in drugih sorodnih disciplin. Neobhodno je potrebna vsakemu geologu, ki želi spopolniti in dopolniti svoje znanje o vsestranskih geoloških dogajanjih na kontinentih in v morju. Zelo dobrodošla bo pričujoča prva knjiga obsežne trilogije tudi vsem tistim, ki žele imeti kaj več znanja o geoloških dogajanjih.

*Anton Ramovš*

**Wolfgang Dreyer: Gebirgsmechanik im Steinsalz, Struktur und Gebirgsbewegungen.** Ferdinand Enke, Stuttgart, 1974. 205 strani, 75 slik.

Knjiga obravnava specialno področje mehanike hribin, in sicer mehaniko kamene soli in kamenin z drugimi minerali, ki jih srečujemo v rudnikih soli. Zaradi svojih posebnih mehanskih lastnosti se te kamenine obnašajo povsem drugače kot druge kamenine, kar opravičuje izdajo posebnega učbenika za mehaniko soli.

V uvodnem delu podaja avtor kratek pregled o razvoju hribinske mehanike soli in opozarja na pomen, ki ga ima ta del hribinske mehanike za rudarsko prakso v soliščih, predvsem v zvezi z gorskimi udari in izbruhi plinov. Drugi del knjige je najobsežnejši, saj zavzema skoro tri četrtine knjige. V njem podaja najprej pregled nahajališč soli s kratkim geološkim opisom. Bralec bi si v tem poglavju želel boljše ilustracijo solnih ležišč. Prikazujeja jih dve sliki; prva kaže razširjenost solnih ležišč po kontinentih, druga pa položaj severnonemških nahajališč. Obe pa nudita le splošen prikaz, saj sta brez imen solišč. V množici geografskih imen med tekstem se je zato le težko spoznati in iskanje položaja posameznih solišč, ki so v tekstu omenjena, zahteva od bralca precej časa. V naslednjih poglavjih obravnava avtor na kratko tektoniko solišč in teksturno analizo soli, žal tudi brez ilustracij. Najobsežneje je zadnje poglavje tega dela knjige, ki obravnava geofizikalne raziskave soli v laboratoriju in v rudniku. Pri laboratorijskih preiskavah gre predvsem za določevanje mehanskih lastnosti soli in spremljajočih kamenin ter za meritve hitrosti longitudinalnega in transversalnega valovanja v odvisnosti od napetosti v soli. Namen teh raziskav je predvsem ta, da bi dobili osnovo za prognozo grozeče nevarnosti gorskih udarov in izbruhov plina. Zanimivo je tudi poglavje, kjer so podrobneje opisani nekateri večji gorski udari in izbruhi plinov v nemških soliščih. Zadnji del knjige podaja metode meritev konvergence jamskih prog in kavern. Pri tem avtor analizira tudi vpliv globine, odkopnih izgub, širine proge in širine varnostnih stebrov na hitrost konvergence. V zaključnem poglavju tega dela obravnava obstojnost večjih kavern, ki jih izlužijo s pomočjo vrtin in služijo kot podzemeljski rezervoarji tekočih goriv.

Razen geoloških poglavij je knjiga dobro ilustrirana, kar je razumljivo, saj je namenjena predvsem kot uvod v mehaniko solišč in ne kot učbenik geologije solišč. Kljub temu, da obravnava hribinske razmere območij, ki so nam manj

znana, bo njen študij tudi za naše mehanike zanimiv, saj bodo v njej našli mnogo koristnih napotkov za laboratorijske meritve in meritve v jamskih prostorih.

*D. Kuščer*

I v a n G a m s, **Kras**, zgodovinski, narodopisni in geografski oris. 359 strani, 60 slik, 87 risb in 9 prilog s fotografijami. Slovenska matica, Ljubljana, 1974.

Podnaslov lepo vezane in poceni knjige kaže, da je njena vsebina zelo pestra. Več nam o njej pove kazalo. Prvi del z naslovom »Kako je pokrajinsko ime Kras postalo mednarodni strokovni termin« podaja ob razpravljanju o rabi besede kras tudi kratek pregled zgodovine raziskovanja krasa pri nas. Naslednji trije deli: »Kras je delo vode«, »Jame, v katerih so nekdanj iskali vhod v podzemlje, danes pa razvedrilo, zdravje in novo spoznanje« ter »Zunanje obličje krasa« vsebujejo glavne podatke o nastanku kraških pojavov, poleg tega pa govorijo o tem, kaj so jame pomenile človeku v preteklosti. Poglavlje »Človek na slovenskem krasu« opisuje, kako je človek vplival na vegetacijski pokrov na našem Krasu, ter razpravlja o pomenu kraškega turizma in o problemu onesnaženja kraških vod. Zadnji dve poglavji knjige »Kraški pojavi v Sloveniji« in »Kraški pojavi izven Slovenije« dajeta kratek geografski pregled glavnih kraških območij pri nas in drugje na zemlji.

Avtor je iz obsežne domače in tuje literature zbral številne podatke, ki so večini težko dostopni, ker so raztreseni po strokovnih revijah in knjigah. Kot sam pravi v uvodu, je knjigo v veliki meri namenil poglobljanju znanja, kaj vse kras pomeni. K nadaljnjemu študiju pa napoti bralca z obsežnim seznamom literature.

V poglavjih, ki so geologom bližja, nas že pri ne preveč natančnem pregledu moti poleg številnih napak, ki jih je zagrešil tiskarski škrat, več netočnih podatkov, napačno rabljenih strokovnih izrazov in napak, ki jih je zakrivila avtorjeva nepazljivost.

Nekatera znana krajevna imena so napačno pisana v tekstu in v seznamu zemljepisnih imen, med njimi tudi ime znanega nahajališča prazgodovinskega človeka Moustier, ki ga piše Mounstier. Po 36. risbi na 150. strani leži Crveno jezero ob Livanjskem polju, medtem ko je v resnici ob Imotskem polju. Na 273. strani pravi, da je v ledenih dobah tekla voda z Orjena na Glamočko polje, misli pa verjetno na Grahovsko polje. Na 53. strani trdi, da je Soča med Mostom na Soči in Solkanom alohtona kraška reka. V resnici je kar polovica tega odseka na flišu, s katerega prejema Soča več normalnih površinskih pritokov. Prav nerazumljivo pa je, da navaja avtor za delež krasa v Sloveniji trikrat različen podatek: v uvodu 43 % ali 8800 kvadratnih kilometrov, na 251. strani le 27 %, na 330. strani v angleškem povzetku pa 40 % ali 810 kvadratnih kilometrov. Očitno manjka v zadnjem podatku pri kvadratnih kilometrih ena ničla, toda kdor razmer ne pozna — in temu je angleški prevod namenjen — bo težko ugotovil, da gre za tiskovno ali avtorjevo napako, ne glede na to, da ta podatek ni v skladu s splošnim avtorjevim prikazom o veliki razširjenosti krasa v Sloveniji.

Avtor nepravilno uporablja tudi nekatere strokovne izraze. Napak je rabiti besedo piezometer za piezometriško gladino. Piezometer pomeni vrtino ali vodnjak, kjer je možno meriti nivo podtalnice. Napak je torej pisati o kanalih